

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w punkcie drugim i nie zobowiązał płatnika składek M. Ł. i P. Ł. (...) spółki (...).CENTER w Ł. do zwrotu wypłaconego J. R. zasiłku chorobowego za okres od dnia 21 listopada 2015 r. do dnia 22 grudnia 2015 r. wraz z odsetkami w łącznej kwocie 2.464,68 zł (punkt 1) oraz zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. solidarnie na rzecz wnioskodawców P. G. i M. G. współników spółki cywilnej (...).CENTER w Ł. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

J. R. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownik KRIO - (...) od dnia 1 stycznia 2006 r. W dniu 26 listopada 2015 r. KRIO - (...) złożył w ZUS druki wyrejestrowujące J. R. z ubezpieczenia społecznego z dniem 21 listopada 2015 r. Następnie w dniu 20 listopada 2015 r. wystawił J. R. świadectwo pracy, wskazując w nim, iż zatrudnienie ustało z dniem 20 listopada 2015 r. W dniu 11 grudnia 2015 r. płatnik wystawił sprostowane świadectwo pracy, ale okres zatrudnienia pozostał bez zmian. W dniu 14 grudnia 2015 r. płatnik składek złożył w ZUS zaświadczenie na druku Z3, wskazując, iż stosunek pracy z J. R. ustał z dniem 20 listopada 2015 r.

W okresie od 20 listopada 2015 r. do 17 kwietnia 2016 r. J. R. był czasowo niezdolny do pracy z powodu choroby i pozwany wypłacił mu za okres od 21 listopada 2015 r. zasiłek chorobowy.

W dniu 4 grudnia 2015 r. J. R. wytoczył przeciwko P. G. i M. G. współnikom spółki cywilnej (...) w Ł. pozew o ustalenie, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy o pracę na czas nieokreślony, ewentualnie o sprostowanie świadectwa pracy m.in. poprzez zastąpienie daty 20 listopada 2015 r. datą 31 grudnia 2015 r. W dniu 22 grudnia 2015 r. zostało wydane zarządzenie o doręczeniu pozwanym odpisu pozwu. Na rozprawie w dniu 24 marca 2016r. strony zawarły ugode, na mocy której ustaliły m.in., iż stosunek pracy zawarty między stronami na czas nieokreślony zostaje rozwiązany z dniem 15 kwietnia 2016 r. na mocy porozumienia stron, pracodawca zobowiązuje się zapłacić na rzecz pracownika kwotę 3.300 zł tytułem wynagrodzenia za czas choroby za pierwsze 33 dni niezdolności do pracy.

W dniu 15 kwietnia 2016 r. J. R. poinformował ZUS, iż na mocy ugody sądowej zostało ustalone, iż jego stosunek pracy ustał z dniem 15 kwietnia 2016 r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie było zasadne i zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. w punkcie drugim, który był zaskarżony odwołaniem pełnomocnika wnioskodawców.

Żądanie wnioskodawców okazało się zasadne z uwagi na treść art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2014r. poz.159) oraz art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że stosownie do art. 6 ust. 1 w/w ustawy zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Niezdolność do pracy J. R. jest pomiędzy stronami bezsporna. Sporne jest, czy odwołujących się obciąża obowiązek zwrotu wypłaconego przez ZUS J. R. zasiłku chorobowego za okres od 21 listopada 2015 r. do 22 grudnia 2015 r.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Jeżeli zaś osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający te świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie

ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, kwoty nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych podlegają zwrotowi bez odsetek za zwłokę (art. 84 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Zgodnie z art.84 ust. 6 ustawy systemowej, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot. Kluczową przesłanką decydującą o ewentualnym obciążeniu płatnika składek obowiązkiem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń jest nieprawdziwość przekazanych danych. Nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 84 ust. 6 u.s., to dane niezgodne z rzeczywistością, niezgodne ze stanem faktycznym (wyrok SA w Łodzi z dnia 3.12.2013r. II AUa 297/13). Przy czym prawdziwość danych przekazanych przez płatnika składek należy oceniać wedle stanu rzeczy istniejącego w chwili składania dokumentów (por. wyrok SN z 3.10.2000r. II UKN 1/00 OSNP 2002 nr 9 poz.218). Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, iż w dacie składania przez płatnika druku Z3 (14.12.2015r.) nie miał on wiedzy o tym, iż J. R. kwestionuje ustalenia co do rozwiązania umowy o pracę z dniem 20.11.2015 r. i w związku z tym wytoczył proces. Mało tego, płatnik składek wystawił w dniu 20.11.2015 r. świadectwo pracy, potwierdzające ustanie stosunku pracy z dniem 20.11.2015 r. Zatem złożony w dniu 14 grudnia 2015 r. druk Z3 nie zawierał danych nieprawdziwych. Na datę jego sporządzenia dane dotyczące ustania stosunku pracy były jak najbardziej prawdziwe. Dopiero w wyniku procesu (a konkretnie na mocy ugody sądowej została ustalona inna data ustania stosunku pracy). Nie można zatem postawić płatnikowi składek zarzutu z art.84 ust.6 i zobowiązać go, tym samym, do zwrotu nienależnie wypłaconego J. R. zasiłku chorobowego.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał, że brak było podstaw do żądania od odwołujących się zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego, dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. nie zobowiązał odwołujących się do zwrotu zasiłku chorobowego, pobranego za sporny okres.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r. poz.1804).w związku z art.98 kpc.

(wyrok Sądu Rejonowego z uzasadnieniem k. 71 – 73 verte)

Apelację od powyższego orzeczenia w całości wniósł organ rentowy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 66 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz 371) oraz art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j . Dz. U. z 2016 r., poz. 963) poprzez ustalenie braku obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku.

W związku z powyższym skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 2 czerwca 2016 roku.

(apelacja k. 80 – 80 verte)

W odpowiedzi na apelację odwołujący się P. G., M. G. wspólnicy spółki cywilnej działającej pod firmą (...). CENTER w Ł. wnieśli o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego wg norm prawem przepisanych.

(odpowiedź na apelację odwołujących się k. 91 – 91 verte)

W odpowiedzi na apelację zainteresowany J. R. wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm prawem przepisanych.

(odpowiedź na apelację zainteresowanego k. 97 – 97 verte)

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał prawidłowe orzeczenie, znajdujące oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i obowiązujących przepisach prawa, a także znajdujące uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz treści aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Należy wskazać, że skarżący podnosił jedynie naruszenie przepisów prawa materialnego, nie zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenia przepisów prawa procesowego. Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd drugiej instancji nie dopatrył się w postępowaniu I instancyjnym naruszenia przepisów prawa materialnego skutkującym zmianą zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy uznaje w pełni za trafne i przyjmuje, jako własne ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne Sądu Rejonowego. Zarzuty dotyczące zaskarżonego wyroku nie znajdują oparcia aktach sprawy i w związku z tym nie mogą zostać uwzględnione.

Na uwzględnienie nie zasługiwał żaden z podniesionych przez skarżącego zarzutów w apelacji, które odnosiły się jedynie do naruszenia przepisów prawa materialnego i sprowadzały się do kwestionowania ustalenia przez Sąd pierwszej instancji braku obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku.

Przepis art. 66 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. z dnia 7 marca 2016 r. Dz. U. z 2016 r. poz. 372) stanowi, że wypłatę zasiłku wstrzymuje się, jeżeli prawo do zasiłku ustało albo okaże się, że prawo takie w ogóle nie istniało (ust. 1). Natomiast jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15 – 17 i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (ust. 2). Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zwrotu bezpodstawnie pobranych zasiłków stanowi tytuł wykonawczy w postępowaniu egzekucyjnym w administracji (ust.3).

Z kolei w myśl art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity z dnia 7 czerwca 2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 963) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Stosownie do art. 84 ust. 3 w/w ustawy nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutów naruszenia przez Sąd pierwszej instancji prawa materialnego poprzez ustalenie braku obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku. W rozpoznawanej sprawie spór pomiędzy stronami sprowadzał się do kwestii, czy odwołujących się obciąża obowiązek zwrotu wypłaconego J. R. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zasiłku chorobowego za okres od 21 listopada 2015 roku do 22 grudnia 2015 roku.

Stosownie do art. 84 ust. 6 ustawy jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

W realiach rozpoznawanej sprawy w ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że kluczową przesłanką decydującą o obciążeniu płatnika składek obowiązkiem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń jest nieprawdziwość przekazanych danych. Jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy nieprawdziwe dane to dane niezgodne z rzeczywistością, niezgodne ze stanem faktycznym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 3 grudnia 2013 r. III AUa 297/13, Legalis nr 796911). Podobnie Sąd Apelacyjny w Katowicach – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyroku z dnia 17 listopada 2016 roku (III AUa 966/16, Legalis nr 1564447) wskazał, że nieprawdziwe dane, to dane niezgodne z prawdą, z rzeczywistością, ze stanem faktycznym, kłamliwe, zmyślane, nierzeczywiste. W sytuacji, gdy nastąpiło przekazanie nieprawdziwych danych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, powstał obowiązek zwrotu kwot świadczonych na ich podstawie. Pracodawca może być obciążony zwrotem świadczenia tylko wówczas, gdy przekazał organowi rentowemu dane stanowiące podstawę przyznania świadczenia oraz gdy były to dane nieprawdziwe (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 11 września 2014 r. II UK 570/13, Legalis nr 1162534).

Wskazać należy, że argumentacja skarżącego zawarta w uzasadnieniu apelacji sprowadza się w istocie do polemiki ocena prawną ustalonego i niespornego stanu faktycznego dokonany przez Sąd pierwszej instancji. Nie sposób zgodzić się ze skarżącym, który twierdzi, że płatnik ma obowiązek zwrotu wypłaconego przez organ rentowy zasiłku chorobowego za okres od 21 listopada 2015 roku do 22 grudnia 2015 roku z uwagi na fakt, że obciążenie obowiązkiem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń uzależnione jest od wystąpienia przesłanki w postaci nieprawdziwości przekazywanych danych. Dane zarówno w chwili przekazania, jak i na długo później – do dnia zawarcia ugody sądowej, były prawdziwe. Przeciwnie, gdyby wnioskodawca przekazał inne dane to właśnie one byłyby nierawdziwe.

Organ uprawniony do przyznania świadczenia z ubezpieczeń społecznych i ustalenia wysokości tych świadczeń ma obowiązek dokonania kontroli przedłożonego zaświadczenia. Z gramatycznej wykładni przepisu art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że wypłacenie przez organ rentowy nienależnych świadczeń winno być spowodowane wprowadzeniem organu rentowego w błąd - przekazaniem nieprawdziwych danych przez płatnika lub inny podmiot. Podkreślenia wymaga fakt, że w niniejszej sprawie w dacie złożenia przed organem rentowym przez pracodawcę zaświadczenia wskazującego na datę rozwiązania umowy – 20 listopada 2015 roku nie można stwierdzić, że przekazane dane były niezgodne z rzeczywistością. Na gruncie rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że pracodawca w dniu 20 listopada 2015 roku wystawił świadectwo pracy, potwierdzające ustanie stosunku pracy z dniem 20 listopada 2015 roku. W dniu złożenia druku Z3 przed organem rentowym przez płatnika składek, czyli w dniu 14 grudnia 2015 roku nie miał on wiedzy o tym, że pracownik J. R. zakwestionował ustalenia dotyczące rozwiązania umowy o pracę w dniu 20 listopada 2015 roku, na skutek czego wytoczył następnie proces. Wobec powyższego należało przyjąć, że złożony w dniu 14 grudnia 2015 roku druk Z3 nie zawierał nieprawdziwych danych. Do dnia zawarcia ugody sądowej w przedmiocie ustalenia istnienia stosunku pracy pracodawca pozostawał w dobrej wierze co do prawdziwości swoich twierdzeń. Konsekwencją procesu ustalona została inna data ustania stosunku pracy.

Reasumując organ rentowy formułując zarzuty apelacji nie przedłożył żadnych dowodów na poparcie zgłaszanych przez siebie w procesie tez. Argumentację wywiedzioną w apelacji uznać więc należało za całkowicie nietrafną. W dacie, w której pracodawca informował Zakład Ubezpieczeń Społecznych drukiem Z3, o zakończeniu stosunku pracy w dniu 20 listopada 2015 roku nie posługiwał się nieprawdziwymi danymi, a tym samym nie pojawiła się przesłanka uzasadniająca obciążenie płatnika składek obowiązkiem zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń w myśl art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Wywiedzione przez Sąd Rejonowy ustalenia i wnioski były zatem w pełni prawidłowe.

W tym stanie rzeczy, zdaniem Sądu Okręgowego, zaskarżone orzeczenie odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego zasądzonych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz P. G. i M. G. wspólników spółki cywilnej (...).CENTER w Ł. Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Zgodnie z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany jest ponieść koszty postępowania apelacyjnego w oparciu o § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 poz 1804 ze zm.).

O nieobciążaniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez zainteresowanego J. R. Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c., który stanowi wyjątek od zasady zwrotu kosztów postępowania przez stronę przegrywającą sprawę na rzecz strony przeciwnej. Zgodnie z powyższym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wskazać należy, że w niniejszej sprawie miał miejsce taki właśnie uzasadniony wypadek. Pierwotnie bowiem zainteresowany przyłączył się do stanowiska organu rentowego – uznając decyzję za prawidłową. W ocenie zainteresowanego to płatnik powinien zwrócić wypłacone zainteresowanemu świadczenie. Podkreślić w tym miejscu należy, iż to właśnie zainteresowany najbardziej skorzystał na całej sytuacji, bowiem de facto dwukrotnie otrzymał świadczenia z tytułu swojej choroby. Wypłacono mu zarówno zasiłek chorobowy jak i wynagrodzenie za czas choroby za ten sam okres. Decyzja organu rentowego nie miałaby racji bytu gdyby zainteresowany zwrócił jedno z pobranych świadczeń organowi rentowemu.

Nadto przed Sądem Okręgowym zainteresowany zmienił stanowisko i wniósł o oddalenie apelacji, przyłączając się tym samym do stanowiska wnioskodawcy. W ocenie Sądu zachowanie to podyktowane było jedynie chęcią zgłoszenia wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, który mógłby zostać uwzględniony. Analogiczny wniosek zgłoszony przed sądem I instancji nie został uwzględniony z uwagi na treść orzeczenia w powiązaniu ze stanowiskiem strony.

Takie koniunkturalne zachowanie zainteresowanego nie zasługuje na aprobatę i nie pozwala na uwzględnienie wniosku o zasądzenie kosztów od strony przegrywającej.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu.

A.M.